

ret, condicatur ad interesse, procederet appellatio, referat in molam in d. l. creditor, s. iustus, colum, fia, & appell, idem dicit Speculator in titulo de appell, s. in q. libet, verificula sed nunc quid in actione ad exhibendum, n. 1.2. qui omnes possunt sic intelligi, ut loquuntur, quando in una, eademque sententia una qualitas conditionaliter alterius loco subrogatur, ut superius probavi.

150 Q. ibus quidem mirabiliter convenit, quod per Ale-
xand. in consilio 8. in fin 2. vol. dixit Marani in speculo
juri. o. p. titolo de executione sententie, n. 62. ubi affirmat,
quod si judex posuit penam, in causa, quo ejus senten-
tiae non parere, si non poterit fieri exequatio
ad talen penam, ubi loquitur de sententia, qua
executionem meretur, per totum illum discursum, qua
quidem doctrina non parum hanc opinionem compro-
bare, & autorizare constat. Vide sursum d. nu. 133.
cum seqq.

151 In comminatione autem pena imposita per unam
sententiam diffinitivam, quando propter paupertatem
in aliam penam, puta corporalem commutatur per
aliam sententiam, ut nunc ista sententia secunda, &
pena eius, quod appellacionem fortius naturam
primum dicit Bart. in consilio 101. num. 2. & benè; alia
autem causa facta conmutatione per duas sententias
aliter disponit, quia est nova causa, & nova accusatio.
Vide eundem, qui licet dubitate procedat, tandem ita
resolvit, quia non examino, quia nostra questionis
non est; & de hujusmodi commutatione condemnationis
in poemam corporalem ob defectum solutionis
pecuniae propter paupertatem, vide latissime Propf.
Fatima, præc. crim. tom. 1. q. 26. d. n. 1. cum sequentibus,
qui causas difficultatem non habet, cum alia sententia
ferenda sit in defectum.

152 Secundum limitatior nostra questionis resolutio, ut
procedat; quando adhuc a sententia admittitur appellatio,
devolutiva scilicet non tamen quando sumus in
sententia ultrius appellacionem non admittimus, sed
Hec tamen conclusio tripliciter fallit, unum ne, in 152
sequentibus limitatibus magis attendenda sunt, q. 2.
qua sunt extra sententiam, quam ea, quae sunt expresa,
in sententia. Et prima est, quando sententia est lata
simplicer super aliquo remedio postfessorio, quod ha-
bet indubitate admixtum, causam proprietatis, juxta
ea, quae scribit Contard. in d. l. unica. limi. 2. s. 5. sub
num. 2. C. si moment. posse.

Secunda limitatio est, quando sententia est generali-
ter lata, non s. restrinxens ad unam qualitatem, pos-
sessorium, aut peitorum quia tunc refertur, & restrin-
gitur ad profecta, l. licet 2. C. de judicis. Philippus
Franchus in c. dilectio fol. nu. 107. quæ. 48. de appellat.
Cæsar. Contard. in d. l. unica. limi. 24. n. 42. Seac. d. q. 17.
limi. 6. memb. 9. sub nu. 8. & faciunt per ipsum scripta
memb. 6. sub num. 59. & 60.

Tertia limitatio erit, quando sententia potest reci-
per divisionem juxta formam petitionis, quia tunc
sententia regulatur a petitione: & idcirco quot sunt
capita in petitione, tot sententias sententie, ut per Re-
& nos latè eum diximus infra 4. part. c. 11. à nu. 47.
verificula sed quid dicendum est, cuius quis est
denominatus, &c. & probant Angel. in repet. l. nemo car-
cerum, in t. colum. C. de exæst. tribu. lib. 10. glossa.
l. fin. Cod. de judicis, Specul. in titulo de sentent. §. 1.
vers. sed manquid si judex, n. 5. quem refert Abb. in t.
P. statu. qu. 2. que incipit, quæ a vidente condemnationes,
& C. Augusti ad Angel. de maleficis in verbo, quæ
si non solvereit cum quanto pluri. n. 4. & post Augustini, pa-
riter refert Cœl. in præc. §. fin. quæ. 93. vers. quæ. 2.
num. 6. cum sequentibus, qui num. 18. bene advertit
quod sententia non attendatur, quando causa
jam est temel effecta appellabilis: quia tunc non
amplius confederatur qualitas sententiae, sed attendatur
solum qualitas causa jam factæ appellabilis, per
ea, quæ ipse congerit limit. 47. memb. 1. sub nu. 111.
ufque ad num. 116.

Et ne decipiaris, attendere debes ad ea omnia, quæ 162
in hoc capite dicta sunt, quæ generaliter comprehen-
dunt diversitatem qualitatum, repartam in sententia,
cui meritò regulas, & limitaciones post longam dispu-
tationem adiecimus. Quam questionem vix tangunt
Doctores, cum omnes ferè loquuntur in mixtura du-
taxat possessionis, & proprietatis: in qua adhuc
nihil.

155 Unum tamen pro implemento, & declaratione
hujus materie non omittam necessarium, nempe,

nimirum variis, & confusi monstrantur, (quod nos pro uno
questionis membro, ino limitatione resolutionis no-
stræ questionis duntaxat scripimus supra) ut vix
quid certum sit sequendum, aperiant ipsi.

CAPUT VIII.

A sententia lata in casibus, quibus à jure, vel ab
homine denegatur audiencia: appellatio interpo-
sa; an judex Ecclesiasticus, vim faciat,
si non deferat: ubi de aliis dispositionis verbis,
sub quorum involucre tacite appellatio subla-
ta intelligatur.

SUMMARIUM.

- 1 Audiencia cui à jure denegata, denegari simul ap-
pellationem, qui indistincte teneant.
- 2 Et tunc causare attentata hujusmodi appellationem.
- 3 Processus in favorem ejus, cui à lege viva, vel mortua
denegatur audiencia, est nullus ipso jure.
- 4 Secundum magis communem opinionem.
- 5 Exceptio seu defensio an posset denegari per statutum.
- 6 Audiendum denegans statuum creditoris si non agat
intra tot tempus, an valeat.
- 7 Audiencia denegata quoad agendum duntaxat recipit
appellationem.
- 8 Audiencia ubi denegatur in agendo, & excipiendo
simil denegata censetur appellatio.
9. 10 & 11. Fundamenta quibus Doctores fundantur, ut
denegata audiencia in excipiendo, & agendo simul,
sit denegata appellatio impugnantur.
- 12 Audiencia denegata quoad agendum tantum, non
censetur denegata appellatio juxta communem, quæ
defenditur.
- 13 Cap. pastoralis, §. verum, de appella. interpre-
tatur.
- 14 Audiencia denegata quoad agendum tantum, non
censetur prohibita appellatio quoad alios articulos.
- 15 Agere imprudente dicitur, qui exceptione uitur.
- 16 Verbum videtur, denotat imprudentem.
- 17 Audiencia denegata excommunicato, ut actori, & ut
reuo voluntario.
- 18 Reus voluntarius qui dicatur.
- 19 Novum opus nuntianus excommunicatus an in judicio
comparens audiatur.
- 20 Audiencia denegata tam in agendo, quam defen-
dendo, & excipiendo, appellatio denegata intelligi-
tur, scilicet quando in agendo tantum.
- 21 Audiencia ubi universaliter denegatur, censetur etiam
denegata appellatio.
- 22 Generalitas, quæ propter medium habile verificatur
in qualibet sua specie indistincte operatur.
- 23 Generalis lex comprehendit causas, & personas pri-
vilegiatas quæ specialiter in eo cau non reperiuntur
habere privilegium.
- 24 Generalis dispositio includit omnes causas, licet in
uno major reperiatur ratio, quam in alio.
- 25 Generalis dispositio etiæ odiis a generaliter intelligi-
tur.
- 26 Et in pañibus.
- 27 Interpretationem latam provenientem ex proprietate
verborum non excludit materia odio.
- 28 A judice denegante audienciam in agendo à jure de-
negata, appellatio non admittitur.
- 29 Appellatio non verisimilis, & habens contra se jus
commune, non causat attentata.
- 30 Frustra speratur id, cujus eventus nullius est efficius.

226 De Regia Protect. vi oppress. appell.

- 77 Contumax verus qui dicatur, & in quibus casibus.
 78 Procuratore contumace, Dominus non prohibetur appellare.
 79 Contumax verus de stylo Rotæ, appellat intra decem dies à tempore latæ sententie.
 80 Contumax verus, vel fictus non appellat à primo decreto.
 81 A decreto primo appellatur, quando absorbet ius partis, nec est separabile per definitivam.
 82 A denegato primo decreto parti presentatae appellare licet.
 83 Contumax fictus appellat à secundo decreto.
 84 Decretum secundum dicitur interlocutoria, continet item damnum irreparabilem.
 85 Missus à secundo decreto facit fructus suos, & in eum transfertur prescribendi conditio.
 86 Contumax verus non appellat à secundo decreto.
 87 Latitans, aut se absens, ne cito ad se perveniat, dicitur verus contumax.
 88 Contumax verus potest adire superiorem, & coram eo probare causam legitima excusationis, & tunc gesta post appellacionem revocantur.
 89 Contumax verus quando audierit, vel non, remissive, & quid de stylo Rotæ.
 90 Agent sine interesse non auditur, nec à rejectione appellatur.
 91 Excipienti sine interesse denegatur audiencia.
 92 Appellatio ejus, cuius non interest, non admittitur.
 93 Ad exhibendum condemnatus præcisè cogitur, & non auditus appellans.
 94 Condemnatus ad interesse ob non exhibitionem, an appelle.
 95 A juramento de calunnia praesando non appellatur.
 96 Juramento calumniae recusans appellat à sententia definitiva.
 97 Condemnatus ad cautionem non turbandi possessionem alterius, an audiat de novo turbans, & allegans se infra possessioni ex nova causa.
 98 C. Roma 5. de appell. in 6. interpretatur.
 99 Authorum agentis sui tenentem de evicione laudans in iudicio, an audiatur, & quando sibi cogitur cedere actiones.
 100 De nullitate dicens post sexaginta dies non auditus jure regio.
 101 Terminum sibi ad aliquid faciendum praesumit labi permittens, censetur actum renuntiare, nec posse illud auditur.
 102 Oppositor post lapsus termini editiorum, an sit admittendus, & audiendus.
 103 Audiencia quibus à jure denegatur, quatuor causas recentient remissive.
 104 Claujula (sententia lata mittatur executioni) censetur sublata appellatio.
 105 Appellatio non solum verbis expressis, sed etiam tacitis solet.
 106 Claujula (sententia fortiori effectum suum) tollit appellacionem.
 107 Claujula (non possit contradicere) seu (sit remota omnis contradictione) appellacionem tollit.
 108 Claujula (nulla exceptione, aut oppositione) tollit appellacionem.
 109 Claujula (remota sit omnis querela) vel (non possit querari) removit appellacionem.
 110 Claujula (non admittatur ejus defensio) sive (non possit se defendere) excludit appellacionem.
 111 Appellatio est species defensionis.
 112 Defensionis genere sublati, ejus species sublata intelligitur.
 113 Claujula (sine aliqua censura, & oppositione) exclaudit appellacionem.
 114 Claujula (ad satisfactionem condignam faciat obseruare) ex relata appellacionem.

Pars II. Cap. VIII.

227

- decis. 150. in ardua, sub n. 6. vers. nam id diluitur, contrarium tenet.
 2 Et nec tunc dari attentatum, si judex exequatur suam sententiam latam in causa, in qua iure denegatur audiencia, tener post Bart. Cœpola in conf. 64. col. 1. in fin. Manfr. l. 1. practic. concil. super attenti. concil. 188. Lancel. Robert. d. attent. 2. p.c. 12. d.limi. 50. n. 16. vers. similiter, & supradictam conclusionem firmat etiam Rebul. ii. de appell. art. 8. gl. 11. n. 36. & 37.
 3 Quæ doctrina in tantum vera dicitur: ut processus agitatus per eum, cui à lege mortua vel viva, hoc est (jure vel judice) denegat audiencia (quatenus favorem illius concerneret) si ipso iure nullus, tenuit originaliter Jacob. Areit. quem referens sequitur Bald. in l. jubenum, §. 3. col. 2. in prim. vers. quodam est pnaudictionis. C. de sacro Eclesie, idem in Ledita, column. penult. vers. item quando libellus, C. de edendo, & in l. column. fin. vers. queritur, C. de horde. in fin. & in leg. scire oportet, & consequens per illum text. ff. de excusis tuor. idem in l. quos prohibet ff. de profundi, quam doctrinam sequitur Joannes Andreas in additio. ad Specular. tit. de sententia, §. iuxta vers. est excommunicatus.
 4 Et est magis communis opinio relata per Imolam in l. 1. §. sublata, ibi Alex. (ubi multa cumulat, quia restat de communis) ff. 2. 3. Treh. illa quan. & idem item sequitur Alex. conf. 37. vlo. & opportune. &c. col. 1. & conf. 31. ponderatis, lib. 1. & Bald. in l. ita denuo, vers. sed ponamus quod judex dum vult, quod exceptio bani (cui denegata censer audiencia per Praetorem virtutum) redditum judicium retro nullum. Cod. de procurato. & tanquam communem sequitur est Decius conf. 275. in causa, que Luca column. 3. vers. sed per predictis. l. 2. ubi de communis attestatur, & Felin. in c. 1. column. 1. vers. amplia. 2. de re jud. Anchura. conf. 271. column. fin. Cagliadoris doc. 5. n. 2. de re judic. & dec. 2. de probandis, quem allegat Vantius in tractatu de nullis sententiis a rursum in nullis sententiis insinuabit judicij. clu mand. n. 52. ubi uisque ad n. 38. plura ad propositum adducit, & in ejus comprobationem & declarationem etiam, quod probatur in l. ff. & si per Praetorem. sed & si dum ibi: sed & si dum decreto Praetoris non obtemperat, jurisdictionem suam ei denegavit, non esse eius restituendum. Labeo scribit, idemque, & ita ex alia iusta causa non fuerit ab eo auditus. &c. ff. ex quibus causis maiores, idem probat text. in l. §. sed & si is cuius de operis novi iuncta textus in leg. 1. §. quod autem Praetor negat, ff. de aere lusu, & aleator. textus in l. scire oportet, & consequens, ff. ne excus. tuto.
 5 Et ultra supra citatos circa id, an & quando per statutum possit negare exceptio, seu defensio, vide Felin. latè in c. 2. de officio iudicis, in vers. sequitur etiam ex his, n. 1. fol. 223. & an statutum denegat audienciam creditori, si non egere infra decem annos, valeat, vide etiam Felin. in cap. venerabilis, de iudicis, versiculo hoc tamē ego limitarem. n. 18. & in repertorio ejus, vers. statutum, column. 12. ubi aliis allegantur.
 6 Praefatam tamē superiori à nobis traditam conclusionem; ut iudex Ecclesiasticus vim nullam facere dicatur: si appellatio non deferat ei, cui à jure, vel homine est denegata audiencia: non ita generice, & ab solute velim intelligas. Siquidem quando à jure, vel ab homine denegatur audiencia solū in agendo tantum; tunc nō modo intelligendum esse, denegatam quoad appellacionem, sed & tamen non obstante fore, probat text. in c. in nomine Domini, 23. dist. ubi excommunicato videtur denegari audiencia, & tamen non dictur sibi denegata appellatio: text. in c. præterea, de appell. c. significaverunt, c. cum inter. de exceptionibus.
 7 At vero, quando aliqui denegatur audiencia in agendo, excipiendio, & defendendo simili: tunc satis videri prohibita appellacionem, quam distinctionem motu text. in d. c. in nomine Domini juncto, d. c. significativa.
- verunt, & Imola ibi, assignavit Philipp. Franc. in rubric. de appell. col. 5. vers. sed in contrarium facit. &c. per Bart. in leg. peremptorias, C. sententiam res in non posse, col. 7. vers. quare, utrum exceptio cum vers. sequenti, & in l. cum multer. ff. soluto mari & hanc declarationem eleganter vocat eam sequitur P. avc. in rubr. de appell. n. 25. in fin. Scaccia per eum tr. de appell. q. 16. lim. 1. n. 31. Lancel. Robert. ead. m. 2. p.c. 12. lim. 8. n. 3. & ipsomet Lancelot. Robert. ead. m. 2. p.c. 12. lim. 50. n. 18. & Hiet. Gonzalez. in reg. res glof. 9. in annot. n. 218.
- Sed certè illæ distinctio attentari (imò & fortiter impugnari potest,) siquidem his iuribus, nempe c. in nomine Domini, & c. significaverunt, quibus Doctores ciati moventur) facilis patet responsio, & satisfactio: est ita; quoniam etiam si fateamur, excommunicato audiencia denegandam, ut d. c. in nomine Domini, & atlis, negandum tamen non est, ei appellacionem elle prohibitan, imò etiam expendente abesse metu attentati potest judex procedere ad ejus denuntiationem, publicationem, & fructuum privationem, & alia, de quibus in cap. pastoralis, §. verum, de appell., & nos copiosè diximus in c. 4. supr. hac 2. p. ubi judicem huic appellacioni haud deferentem, nec vim facere, ubi ad proportionem multa adduximus.
- Nec obstat huic text. in c. præterea, de appell. ubi appellatio emissa ab excommunicato, suspedit, & devolut, quia respondeo loqui in excommunicatione sub conditione lata, quoniam tempore, quo appellatur, non est contumax, nec excommunicatus, nec etiam postmodum adveniente conditione: enim vero tempore habili appellatio emissa, & si nec retrotrahitur ad extremum à quo, quia reperti ipsum suspensum, de quo supradictos in d. c. 4. hac 2. p. neque text. loquitur in causa, quo audiencia denegatur: unde videatur dictum etiam ei, cui tantum denegatur audiencia, quod agendum, non etiam quoad excipendum, & deferendum, appellacionem etiam denegatam centi.
- Et auger difficultas, nam licet dispositio audienciam denegaverit quoad agendum tantum, ut DD. præfati dicunt, nihilominus virtualiter excipere, & per consequens etiam defendere comprehendit, text. est in l. 1. & quae ibi not. gl. & DD. ff. de exceptione ibi, agere. etiam si videatur, qui exceptione utitur, nam reus in exceptione actor est, quapropter difficilis redditur Doctorum distinctio, & ne parum.
- Sed nihilominus commitem defendit, & ab ea nullatenus recedas, ut scilicet dispositio negans audienciam quoad modum agendi tantum, non censetur prohibere appellacionem, nec ei audienciam denegare, ex his, que supradictis, & Philipp. Franc. ubi iopta, & iuribus mox citatis patebit clare.
- Nec obstat excommunicato audienciam denegatam esse quoad agendum tantum, & tamen appellacionem pariter denegat censeri, d. cap. pastoralis, §. verum, de appell. cui uno verbo respondeo, ut in eum illius textus ideo appellatio subsequens non fortiter utrumque effectum, & fulpensum, & devolutum simul non ex capite denegate audiencia, sed ex capite exceptionis, quam secum sententia trahit excommunicationis, ministerio juris velocissimi, quod hoc operatur: ut statim excommunicatus per eam ligetur, ac innodetur, ex d. cap. pastoralis, verum, de app. ut in pluribus aliis sententiis hoc contingit, de quibus plenè per DD. in l. quod suffit, ff. de re jud. D. in c. cum censente, de app. & huc nihil mirum est, ut judex non obstante appellacione interposita, ab ipsa excommunicatione pure lata, possit devenire, aque procedere ad actus omnes consecutivos, & dependentes ab ipso a priori est, denuntiatio, seu publicatio, fructu privatio, & similia, ut c. 14. supradictimus, ac comprobavimus.
- Quod secus in ratione juris contingit, quando non ab ipsa excommunicationis sententia appellatum est, sed ab aliis articulis negotii, seu aliis etiam articulis,

in quibus alias appellatio permitta sit, quae in eis nullo modo censeatur denegata; quantumvis ab agendo audiencia denegetur, ex his doctrinis, quibus rem hanc comprobavit Philipp. Franc. in d. rubr. de appell. collum 4. ver. sed in contrarium facit, &c. sequitus Lanc. ubi supra d. in d. p. c. 12. lim. 5. n. 18. & expresse probatur in c. cum inter. de exceptionibus, ibi: Porro cum excommunicato quando in causa ab solutionis exitus non sit iusta deneganda sententia, nec interdicti debet eidem appellatio remedium, si contra justitiam condemnetur, &c. (Meior text. in c. finib., & si causis alius tempore imprestiti reascripti vinculo fuerit excommunicatione adstricatus, &c.) Sequitur & facit, appellacionem praedictam decernimus admittendam, &c. eodem titulo de exceptionibus, videndum omnino, & utroque Doctores omnes communiter hoc profites, quia alia jura allegant, & probatur etiam in d. c. significaverunt eodem ut. de except. quem D. Franc. citavit, & haec attente attentionem justissime quilibet potuerat movere difficultas contra DD. distinctionem supra posuam.

Nec obita etiam text. in d. l. 1. ff. de exceptio, quo probare contendimus dispositionem loquenter in defneganda audiencia in agendo tantum exceptionem, & 15 defensionem comprehendere, ex d. l. cui respondent gloss. & Doctores ibi in c. cum inter. de except. ut excipiens efficaciter, quoad omni procomprobandi exceptionem non alias, & tunc adhuc in proprio, & largè summo vocabulo (ut ibi probatur) agere enim videtur, &c. quod verbum denotat inproportionem; adeo ut adiutoris verbo non contineatur exceptio: textus est in l. verbum oportebit 8. §. actionis verbo ff. de verb. sign. ac ideo 20 licet excommunicato, ut actor, audiencia denegetur; non tamen ut reo, & ille necessarius, qui tunc potest omni exceptione ut in iudicio, & defensione: text. in d. c. cum inter, & d. c. fin. cum pluribus aliis, at quando 18 excommunicatus venit in iudicium, ut reus voluntarius, tunc audiendum non est, ita per Innoc. ibi tenet Abb. in d. c. cum inter. 12. de exceptio. & dicunt voluntarius, quando per iudicium, putat, non necessitatur ad iudicium venire, sed ipse voluntarii comparet pro suo vel communi interest, ut in auth. si omnes, C. si ut eis ob hereditate absit. vit. ut late per Abb. in d. n. 12 per totum, ubi declarat, & exemplificat. Vide etiam Bart. & latius Alex. in l. in leg. de pupillo, §. servos, ff. de operis novi nuntiatio Roma. in conf. 17. incipit res ista latè Pau- 25 lum de Castro, Bart. Alex. & ceteros, in leg. testamenta omnia, C. de testamentis, & Imonc. in cap. dilectio, de exceptio. & omnes per text. ibi in eveniens, C. de testib. Angel. in l. 2. s. hec stipulatio, ff. si plus quam per l. Fal. Matur. de ordine judi. p. in 11. dicit. n. 36 fol. 221. Afficit, in dicit. Neapol. deci. 24. n. 7. & 8. & alibi paßim, de quo nos infra Deo dante 4. p. dicemus, & etiam diximus supra, 19. p. c. 1. quae tunc ut actor, non ut reus censemur comparere, quae est ratio, ut nec excommunicatus audiatur, opponens se executioni sententiae; ut tertius pro suo interesse, ut per Felin. in cap. significaverunt, n. 10. ad fin. & n. 11. de exceptio. (& an audiatur, quando in iudicio compareat novum opus nuntians, ingens est dif- 20 ficultas, ut inferius apparebit.)

20. Concedimus igitur cum Philipp. Franco, & Lanceloto supra, quod quando denegatur audiencia aliquam, tam in agendo, quam in excipiendo, & se defendendo ut tunc cum censeatur etiam prohibita appellatio, iudex Ecclesiasticus nullum vim faciat: si in his causis appellacioni propositae, non detulerit, si autem audiencia tantum ab agendo denegetur, non intelligi appellacionem prohiberi, cui, si emitatur, iudex non deferens, notoriom violentiam committere.

21. Ex qua vera resolutione oritur difficultas, quid sit dicendum, quando lex, vel dispositio non ita specie concipiatur, mentionem haud faciens de agendo, excipiendo, seu defendendo, sed absolute & generali-

ter ita disponit: denegetur illi audiencia, vel in tali causa, vel casu non audiatur talis, quam brevibus resolvit, ut tunc appellatio pariter censeatur denegata virtute generalitatis; quia quando generalitas propter 22 medium habile, verificatur in qualibet sua specie, generalitas indistincte operatur, l. empor. §. Lucius juncta gl. ff. de padis, quam reputat singularem ad hoc Joan. de Imola in c. de transactio. & Everard. in locis legalibus in loco à generalitate, & quia lex, seu statutum generale, comprehendit etiam causas, & personas privilegiatas, quae specialiter & in causa illius non reperiuntur habere privilegium, per textum notabilem in l. in fraudem, §. ult. ibi, quia generalis est ista determinatio (ubi notabiliter idem notat Bald. ff. de militari testamento, idem Bald. in l. g. omnes populi ante fin. vers. item nota, quod generalis statutum ff. de iustitia & jure. Philipp. Decius (qui meritò illum textum dixit esse notabilem) in l. 1. col. 2. vers. & ampliatur, ff. de reg. jure. & in l. 1. mod. potest, in princ. eodem ita. & in l. quo tutela, §. 1. eodem ita ipse in lib. 1. col. 2. in 3. nota per textum illum C. de endo, & alii locis, de quibus per Tiraquellum de retract. lignagier, §. 1. gloss. 14. n. 96. cum seqq. ubi adducit plura exempla.

Ei quia generalis dispositio legum, vel statutorum 24 includit omnes causas, licet in uno major ratio esse videatur, quam in alio, l. 1. §. & generaliter ff. de legis prestat. l. 1. §. quod autem ff. de aleato l. ult. §. uxori ff. de auro, & argento legato, voluit Philipp. Decius locis supra citatis, & insuper conf. 20. in causa statutorum, col. 2. vers. 4. ut supra dixi, & conf. 29. cuius supra scriptio incepit, an dicti restitut. col. 2. vers. 1. hoc probatur, & alibi paßim Ludovic. Gozadi. conf. 35. breviter colum. 2. n. 6. & confilio 51. in hac causa, column. 7. n. 24. & conf. 103. videtur 1. 3.

Quae omnia procedunt in odiosis, ut scilicet generalis dispositio odiosa generaliter intelligatur, ex sententiis Angelii in l. ult. col. vers. 3. queritur, ff. de constitutio. princip. Philipp. Decius in c. sedes, col. 2. in 3. nota de scriptis. Ludovic. Gozadi. conf. 50 prima facie, colum. 3. n. 13. & conf. seq. col. ult. n. 23. in d. etiam non solidum in 26 odiosum, sed in penalibus simul, ut per Imol. Alex. Gozadi. & alios tenet Tiraquell. ubi proxime n. 102. Enimvero materia odiosa non excludit latam interpretationem, quae ex proprietate verborum procedit 27 text. notarii l. cum lege, & ibi Franc. de Arti. ff. de testam. cum aliis. Quominus dispositio, quae generaliter loquitur & generaliter etiam definit intelligi, ut scribit Angel. in l. ult. col. ult. vers. 3. qui ait, ut de constitutionibus Princip. Anton. in c. col. m. de verb. signif. Philipp. Dec. in conf. 5. in causa Domine, ante fin. & declarat Tiraquell. in repetit. l. si unquam in princ. n. 115. C. de revocand. donatio.

Et magis in specie pertinet, in l. licet 2. C. de judicis, dicit Philipp. Franc. in c. dilectio, sub. n. 107. quæst. 48. de appellat. Caesar Contard. in repetit. Luni. C. si de moment. possessione limit. 24. n. 42. Sac. de appellat. q. 17. limit. 6. membr. 9. sub. n. 8. nos c. præcedente, ante fin. vers. hoc tamen conclusio, n. 259.

Ex eadem Doctorum distinctione unum tamen libet 28 adverte, quod licet dispositio negaverit audienciam ab agendo tantum, non censeatur denegata appellatio, in d. idem iudex ei non deferens, vim faciat: non tamen id ab solute intelligas, quia si iudex jus exequens non fuerit audire aliquem in causis, quibus denegatur audiencia ipsi, & ab hac denegatione, & rejectione appellaverit, delationem appellacioni pariter negando vim non faciet: text. expressus, in leg. ejus qui, cuius verba sunt; Eius, qui ideo causam agere frustratur, quod dixit se libellum Principi dedisse, & sacram rescriptum expectare, audiens desiderium prohibetur, & si ob eam causam provocaverit, appellatio ejus recipi, sacris constitutionibus vetatur. Hactenus de lege eleganti, ff. de app. recip.

Enimve-

29. Enimvero haec talis appellatio efficit frivola, & frustratoria, per quoniam nihil aliud consequi poterit, cum ab illa que iusta causa sit interpolata, que nullum potest juris effectum fortiri, quæ sit ratio, ut aliqua cognoscatur appellatio frivola, ita declarat Gemina in c. cum appellatio bus frivolis, col. 2. vers. quæro, quid importet de appellat. in 6. Manuel Rodriguez q. reg. tomo 1. q. 8. articulo 13. circa princ. & faciunt ea quæ adducit Philipp. Franci in c. cum cestane, §. lim. ad fin. versus amplius intelligi omni præcedit fol. 71. a. tergo, de appell. & Nata conf. 2. n. 8. & nos Deo dicens infra, 3. p. in cap. 6. de frivolis appellacionibus, & facit quod dicit Abb. in cap. 1. n. 7. de appellat. quod appellatio non verius, & quæ habet nos commune contra se, non facit attentata, frustra enim spectator id cuius eventus nullus est effectus, l. aliquando ff. ad Velleianum, cum vulgaribus; ideoque cum appellacionibus frivolis non potest deputari in causa illius text. pariter censer, appellacionem prohibitam in n. 2. versiculo 3. addit. idem & in specie affirmat Lancelot. Robert. de attentatis, 3. p. 28. n. 73. dicens, quod à sententiis demolitionis novi operis non appellatur, quia denegatur audiencia, per l. loco proxime citato, & per ea quæ ipse dixerat post alios in 2. p. c. 12. limit. 5. n. 16. cum sequentibus, & faciunt in genere Doctores, quos ad principialis questionis princip. adduximus supra.

Pro qua opinione illud suadet, quod cum ad operis 39 demolitionem, fabricati post denuntiationem, per viam & remedium attentatorum intentio deveniat, ex his, quæ nos in quarto fundamento contraria pars: revocatio autem attentatorum reficit abbreviationem hanc, ut firmat Rota decisio 5. articulo 433. nota inquit res, sub n. 5. versiculo sed in talia attentata, ad fin. ult. pendente in antiquis, quæ reperiuntur est apud Belisagetum, quam etiam sequitur est moderna Rota in una Nolan. Abbatis regalis vallis coram Paleto, ut sit in resolutione ipsius 115. Joannis Michæli ad fin. quo allegendat Lancelot. loco proximiori citato, a. n. 63. & supra qui n. 63. affirmit, materiam novi operis nuntiationis proculdubio celeriter desiderare, quapropter, omnibus diebus etiam feriatis, omnibusque personis, etiam fabris, & cupillo fieri nuntiationem posse juxta l. primam, §. nuntiatio, & §. seq. ff. de novi operi nuntiatio. quibus causibus appellacionem non admittit; saltem quod effectum suspen- 42 sivum, probat text. in l. fin. ff. de appell. rec. & l. 1. cum seqq. ff. de feriis, & dilatio. Speculator in tit. de appell. §. in quibus, vers. 8. n. 10. l. in dicit. l. 1. ff. de feriis. col. 1. Maranta in speculo, in 3. p. 6. part. princ. q. 2. n. 319. vers. 24. lim. & aliis plures a nobis suo loco citandi.

Quid tenendum in tanta contrarietate, in qua licet contraria pars mihi magis probabilis sit in iure, que longè senior videtur ut de per se patet, hanc tamen iam diu praxis elegit, rarerque Doctorum authoritas, & nos fundamentis juvare curavimus; ac propterea ab ea non audeo recedere, illud sequens: ut iudex Ecclesiasticus vim nullam faciat, si non deferat appellacionem emulsa à sententiis demolitionis operis, contructi post factam denuntiationem.

Coi resolutioni nec obstant, quæ pro contraria parte adduximus fundamenta. Et non primum ex text. in dicit. c. signif. de novi operi nuntiatio, quem Lancelot. supra, n. 97. & 98. aliud agens, duplicitate concurrit intelligere. Tu autem, certius responde, textum illum non procedere, nec loqui in causa, de quo nos sciunt, in sententia revocationis adiuncti contructi post nuntiationem novi operis, & sic in demolitione operis, quod adiunctans prosequitur, ut iudex respondeat, & contentia denuntiatione, & antequam sibi fuerit à iudice,

Salgado de Proteo. Reg.

V vel

vel à parte facta remissio, juxta text. in l. prætor ait. §.
 47. *au prætor. f de operis novi nuntiatione*, quod causa est, non aliud audiencie denegandæ, ut conitatur ex dict. l. 1.
 §. sed is cui, (de cuius intellectu protinus agendum erat) sed tantum in cœlo illius text. in cap. signif. causa novi operis simpliciter tractabatur, cœlantibus fabris, & vacanib; labore in adiunctio, postquam libi denuntiationum fuerat à canonice; nihil adversus denuntiationem conscientibus insuper, ut ex textu colligatur,
 48. quod etiam procedit: quando quis spreta nuntiatione passus fuit agi de jure principali, omisso judicio, & via attenuata, & fuit per judicem admisus ad probandum parte non opponere; quia tunc enim cœlos contempnatus denuntiationis, & judicis, cessat etiam per attentatum demolitus operis: ita firmant illi. consil. 168. col. 2. in prim. vers. item licet adiudicans, libr. 1. Plotus in l. si quando; n. 121. verbo quarto ibi nuntiations, C. vide vi, Carpanus de consilio. Mediol. a. 140. n. 31. l. 2. Grat. in disceptato forensi. tomo 2. c. 384. n. 28.
 49. Hinc est regula, quæ dicit, ut à cœlo, & à sententia lata super judicio novi operis nuntiationis, five proferatur affirmativæ, ut nuntiat remittatur, licet que adiudicium profeque; five negativæ, ut nuntiantis jure attono opus denuntiator, appellatio emissa utrumque fortior effectum, elique ei omnino deferendum, cum nullibi inveniamus prohibitum, nec tunc denegata audiencia, sed tantum, quando denuntiationi contraveniat, ut conitatur ex dict. §. sed is cui, ibi, cui opus novum nuntiatum est, ante remissionem adiudicavit, & quod etiam casu loquuntur Iff. & Lancelot. ubi supra, n. 78. Bald. consil. 245. ad medium, versiculo secundum præmissio. Iff. in l. 1. n. 3. versiculo quartu lim. & ibi Herculan. col. 8. ff. de operi novi nuntiatione, optimè Gratian. in disceptato foren. c. 384. à numero 25. tomo 2. in oditum ipsum, qui judicem offendit argumento ex re, & auctore, appell. in 6. text. in l. sed esti per prætorum, §. sed esti dum decreto ex quibus causis maiores, l. 1. §. quod autem prætor negat, ff. de auctor, cum alii. Quod nec valet, nec debet in simplici & vulgari judicio nuntiationis: quo agitur, cui sit jus vel adiudicandi, vel prohibendi, quo cœlo non solum denegat audiencia, nec prohibetur appellatio: imò expressa permisit est, & talis ut operetur, attenta subsequens executio ipsius, est text. in dict. significanib; ibi, prædicti canonici nostram tamquam appellantur & infra: ideoque mandamus, quarennus si est ita, revocato in irritum, quidquid post appellacionem huiusmodi repetenter attentatum, & cœlo distingam resolutionem evertere.
 Cui obstat videatur resolutio illius celebris, & difficilis questionis, ad supremam nostra tribunalia passim accedentem per viam violentæ, pro laicorum decreto nanciscendo (quod auto de lego dicimus) an iudex Ecclesiasticus viam faciat, cognoscens in cœlo novi operis in qua laicus denuntiatum est à clero, & an super nuntiatione nuntiat, vel potius nuntiantis forus sequendus, & abundus sit; de quo articulo videndum est copiose per Joannem Gutier. in consil. 49. per totum consilium, quod modò non disputo, nec examin. sed forte commodi loco infra, p. 6. tomo 3. prop. diem edendo. Interim tamen dico praxim obtinere, ut forus denuntiar sequeatur; non vero denuntiantur, etiam militis, capitaneique, seu alterius privilegiati, alias tanquam actori vices sustinentis, ut dictum est; vide quæ post alias Callilus à Bobadil. in Polit. l. 2. c. 18. num. 137. c. 5. num. 3. de quo nos latius infra, 6. p. c. 11. per totum, & lib. 3.
 Nec obstat, quartum, & ultimum, quia respondeo, non esse illam veriore opinionem: ut à sententia lata super revocatione attentati appellatio emissa habeat, utrumque suum effectum, infra, hac 2. p. cap. 12. resolvimus, ubi latè videre liber; ubi etiam agendum: an à sententia, tam negativa, quam affirmativa

lata in remissione attentati, post nuntiationem novi operis, & ante remotionem ejus, habeat hoc privilegium, nec possit appellari ab eo.

57. Ex hoc capite audiencie denegata infertur: judicem Ecclesiasticum vim non facere, si non deferat appellatio à denegatione audiencie in cœlo, quo est aliquid impositum perpetuum silentium, putat in rem, l. 1. dissimili, Cod. de ingenio & manu. & aliis, postquam ipsa sententia translata est in rem judicatum, quia ab ea non est appellatum, vel quia in omnibus instantiis confirmatum est, seu quia ipsa sententia sui natura est privilegiata, alias quia si intra terminum in ea affixatum non egreditur, postmodum non audietur; quoniam tunc audiencie denegata censetur: ita tenent plures relationes Nicolao Boërio in decisione 255. à princ. & præcipue in l. 12. ubi etiam ex alio firmat in judicio l. dissimili, post appellari à prima, putat, & secunda sententia, quia est dissimilitudo: tenent etiam Franc. in c. Nic. col. 64. in fin. 23. de appellat. Alex. in l. properand. 11. §. fin. autem res, sub n. 21. conclus. 10. C. de judicis, & quod ex dicta clausula perpetui silentium dicatur orihi exceptio perpetua denegationis audiencie, probat cap. in presentia, ubi Bart. n. 36. de probat. Boërium, & Capitium, & alios per cum allegatos sequitur Burlatius in consil. 78. visi, n. 21. lib. 1. Lancelot de attenta. 3. p. cap. 28. n. 84. quo propter si est, cui silentium impotum est, voluerit agere, & iudex eum tollerit audiire, à quo si appellaverit, iudex ei haud defens, nec vim committer, ex his ad. principium questionis principis diximus.

59. An, & quando iudex possit imponere silentium partis, ultra tempus agere non possit, ut in matrimoniali, in impugnatione rescripti, seu etiam instrumenti, vide latè per Felin. in c. accipimus. de sive instr. à n. 6. supra, ubi agit inter alia plura, utrum requiratur bina monito, & in Prælatus cum convetu diffudit comparere, an noceat Ecclesiasticus, & an non Ecclesiasticus noceat, vide etiam Bart. in l. Tertia circa fin. §. de accusa. & quod perpetui silentium imposito tollat appellatioem simul, tenet ultra citatos Nicellus tract. de concord. gl. concord. 6. n. 10. in præl. c. 3. cap. 8. causa nulli fol. 11. Bernard. Diaz in regula 675. Gratianus in reg. 35. Bald. in marg. sua, In verbo appellari à pena patiei. Doctores in c. ad nosram, de appellat.

Ex hoc eodem capite audiencie denegata pariter 61. oritur, judicem Ecclesiasticum, nec vim facere, si non deferat appellatio ab eo emissio, quem ipse rejectit tanquam contraria in judicio allegantem, & adversa petentem, quia tunc jus huc tali habet denegatam audienciam, ita probatur in cap. sollicitudinem, ibi non est tanquam adverfa petens, & libi contraria audiendus de appell. idem probat text. in c. quod autem 23. q. 9. & ibi gloss. verbo contraria, text. etiam in c. quod prepostular 13. q. 2. text. in c. literas, de presumption. text. in cap. g. 1. a. 7. d. 1. text. ex in l. 1. Cod. de furtis, & serv. corrup. text. in l. professo. C. de munier. patrimon. l. 10. & ubique gloss. & Doctores, hanc doctrinam communiter profitentur, unanimitate firmant, ibique latè de materia, præcipue per Doctores in dict. l. 1. C. de furtis, maximè per Bald. ubi an, & quando actor possit allegare contraria & an his possit fortè reus uti, & an faltum in novo judicio contraria proponenti, adversaque petentis sit denegata audiencia, & distincte, quæ, & quando in jure dicuntur contraria, & quæ ut incompatibilis non admittantur in judicio, & de pluribus aliis materiali concernientibus, cum conclusionibus, & limitationibus videre poteris (quæ omitto, quia ad nos pertinent.)

Unum tamen rei, de qua agimus commodius non 69. omitam, quod colligitur ex dispositione text. in dict. c. sollicitudinem, de appellat. scilicet; appellans ab inferiori ab aliqua eius sententia, sive interlocutoria, sive dissimilitudo, comparans postmodum eorum ipso, aliquid negotio tangens, petendo, sive quæcumque verbo, vel facto protestatus, le proleque velle appellacionem non censerit, nec intelligi appellacionem renuntiare per talen, impationem, tum protestatione, & non auditur in peccato nequam sibi ipsi contrarios, seu adversa petens.
 Quod & expresse probatur in illo text. in quo exactius videre poteris per D. D. Abb. & Felin. Franch. & cæteros, Joan. Andr. in fin. de appellat. in 6. & in cap.

232 De Regia Protect. vi oppress. appell.

cum venissent, de eo qui mis. in poss. Alexand. confil. 107.
4. part. Bartachin. in reperto. verbo, appellatio tollitur,

nu. 10. circa fin. & contrarietas ratio in hoc conflictit,
nam cum per appellationem emissa omnimoda sit sus-
pensa, & abdita in illa causa ab inferiori jurisdictio,
& in superiori integraller translati, ex iuribus vul-
garibus, que per protestationem sequentem conserva-
tur hinc ineptum est velle, ut alius habeat jurisdictio-
nem totalem, & alius absque ea causae cognitionem; &
71 ideo cum appellans per protestationem insistat in ap-
pellatione, per consequentia in translatione jurisdictionis ad superiori; cui non intelligetur renuntia-
tum: non auditur, in quo postulat ab inferiore care-
te jurisdictio, ipsi actui, & petitioni necessaria, quam
ab eo ipse alias habet per appellationem ablatam & sic
mirum, ut tanguam contraria petens non auditur
in petitione.

72 Ex hoc enim fonte fluit, atque emanat judicem Ec-
clesiasticum nullam vim facere, si nec deferat appella-
tionem emissa a creditore, ed quod non vult dicitur
cadaver debitoris mortui ad eum petitionem, neque
sepeliat, quoque sibi satisfiat, vel solutione, vel
satisfactione, seu fidejutoria cautione, quoniam iste
creditor ita postulauit nullo modo auditus appellans:
ita probant expesi glof. & Doctores inc. ex parte, c. 1.
de sepulchris, Specula. in tit. de appellat. §. in quibus
versicolo 8. Hippol. singulari 199. Bened. in c. Raynac.
verbo, mortuo itaque testatore, n. 56. de testam. Felin. in c.
sicut Iudei, col. 1. de Iudeis, Bartach. in tr. de Episcopo.
§. videtur, n. 24. Bi. q. de inope debitore, c. 1. n. 20. l. 2.
talique creditoris appellationi minimi deferendum esse
probat Vivius l. 2. communio opini. opinio 78. Parlad.
73 l. 2. rerum quotid. c. fin. 5. p. §. 4. nu. 26. probatur apud
nos in l. 11. tit. 16. l. 3. ordinam. quod etiam ratione
probo. Quoniam instantanea corporis corruptio, &
putrefactio rem si perfici, & absolvit postulat; non
enim patitur dilationem, quo causa appellatione emissa
non suspendit actu, nec delationem prebeat, sed cele-
rem executionem requirit, text. in l. fin. ff. de appellat. recip.
vulgaris, quod & in substantia consideravit Speculator
ubi supradicta citatus.

74 Bene enim verum est, ut etiam si non adiut bona,
unde aet alienum creditoribus exsolvatur: nullo modo
cadaver sequestrandum, pignorandum, nec detinend-
um est, text. in l. fin. Cod. de sepulchroviola. & authent.
item qui domin. codem tit. & utrobique Doctores,
etiam si debitum plusquam liquidum sit, cuius opinio-
nis est. Felin. in dict. cap. scit Iudei, col. 1. de Iudeis,
Roder. Xuarer. in repetitione l. post rem, in c. amplia ad
legem Regiam, ff. de rej. Coar. variarum l. 2. cap. 1.
n. 10. Grammaticus dec. 82. Bened. in dict. cap. Raynac.
verbo, mortuo itaque, n. 56. de testam. Castellus in l. 30.
Tauri, verb. Glos. Par. in dict. 1. rerum quotid. c. fin. 5.
P. §. 4. n. 16. & magis de communi testatur Baëca, de
inope deb. c. 1. à u. 19. ubi pluribus authoritatibus, &
rationibus tam divinis, quam humanis.

Hanc opinionem, ut veriorem comprobatur, & ut
sequoremus, & certiori resolvit, justi, meritoque abo-
minans, reprehendit Angel. in authent. ut defuncti
seu funera corum. col. 1. Seguntur (de quo dicit alias
libenter judicio iabi folere in repetitione l. si ex leg. caufa.
num. 36 ff. de verb. dilig. a.) & Carvata Regioni Senato,
in repetitione l. col. 5. ff. de verbobriga. Præpos. in c.
part. d. spul. contrarium opinionem sectantes, & idem
quod Baëca contra Angel. tenet Parla. ubi supradicta, cui
in rati. nubus & authoritatibus predominatur, & pre-
cellit. Quæ doctrina limitatur, & fallit in cadavera
usuari, quod à judece Ecclesiastico sequestrari potest,
75 sepeletur: donec hæres caveat de restitutione, ut ex
alii firmat Zerola in praxi Ep. Scop. 1. p. verbo iuuus,
versiculo 3. cadaver, &c.

Hæc tamen conclusio fallit, quando procurator est
verus contumax, quia tunc dominus poterit regu-
lariter

Pars II. Cap. VIII.

233

animadvertisit Avenda. in dict. tit. de primo, & secundo
decreto, 3. part. num. 11. quem referens sequitur Gondi-
zal. de Paz ubi supradicta, in d. praxi, 2. part. tom. 2. c. unic.
nu. 108. quæ omnino vide, qui per totum illud caput
copiosissime congesit modos, & remedia procedendi
contra contumacem auctorem, vel reum, & de primo, &
secundo decreto in actione personali, five reali, in spi-
ritualibus, & beneficialibus, ubi etiam de praxi, quæ
circa hoc habetur in tribunib. Ecclesiasticis, ubi per-
fectè invenies hanc materiam.

A sententia autem super secundo decreto factus con-
sumax bene potest appellare, etiam de jure civili, fe-
cundum Dinum Joann. Andream, Bartol. & alios, tenet
Abb. in dict. c. cum ad sedem, num. 31. versicul. in pse-
tum bene potest appellare, etiam de jure canonico per Concilium Trident. & ejus
limitationes, & quod possit appellari, etiam docet
Innocent. in c. dict. 6. fol. 18. n. 61. & seqq. & id ita tentet
Bart. Butri. Abb. Cœpolia, & communiter omnes, ut te-
statur addiutorum ad Felin. ubi supradictum Guido Papæ tract.
de appell. art. 87. n. 56. fol. 59.

79 Utterius & secundò faltit hæc conclusio, ut non pro-
cedat de observantia Rota, secundum quam potest
appellare etiam verus contumax, dummodo appetet
in decem dies à die latæ sententie, taliatur Rota de-
cis. 16. alidas 364. in fin. de contum. in novis. Felin.
dict. c. fol. nu. 7. per quem Nicellus concord. 6. fol. 7. sub
n. 58. idem Felinus in c. quoad consultationem, num. 28.
de sententia & re judic. Ferretus, consilio 216. vertitur
questio, num. 3.

80 Hinc facilius intelligimus resolutionem illius ques-
tionis, quam Doctores disputant, an primo, vel secun-
do decreto licet appellare, per Dinum in tractatu mis-
sionis. Bart. in l. ante sententie. ff. de appell. recipi. Anton.
& Abbatem late in c. cum ad sedem, num. 31. per totum,
de restitu. spoli. & ibi in additione ad eum, litera B. alibi
pallid. & ex mente omnium, ita distingue, quod à
primo decreto tam verus contumax, quam factus, non
admittitur ab appellandis, tunc quia est sententia in-
terlocutoria, à qua nullus potest appellare de jure ci-
vili, dict. ante sententiam, & l. ante sententia tempus. C.
de appell. & ex ratione ita tener Dinus cum citato loco,
quem sequitur Abb. in dict. c. cum ad sedem, num. 31.
qua etiam motus Paz in praxi, 2. part. tom. 2. c. unic.
nu. 106. cum sequentibus, affirmat, à tali sententia non
potest appellari, juxta dispositionem Concilii Trident.
seccione 24. de reformatione, c. 20. prohibens appellatio-
nem ab interlocutoris, & ideam tenet Avendan. in tit.
de primo, & secundo decreto, 3. part. num. 18. cum possit
quandocumque à judece revocari, licet missio, non nisi
citato eo, qui rem detinet, ut ex Panormit. & aliis pro-
bant. Paz & Aven. ibi, & l. tit. 8. part. 3.

Deinde, & alia ratione moventur Doctores; quia
hæc sententia primi decretri, nec est magni præjudicis,
neccolit, vel absorbet ius alterius, contumace enim
ipso veniente post modum, & comparente infra an-
num, ante secundum decretum, solus expensis, vel
præsta cautione de standi juri, illa revocatur, ipseque
recuperat possessionem per text. & ibi Bartol. in l. si
quis. & in §. sed si quis. Cod. de præscript. 30. anno idem
Bart. in l. consentaneum. Cod. quomodo, & quando judic.
Speculator in titulo primo, & secundo decreto, §. 5. text.
in c. quoniam §. in aliis, ut lite contestata, authentica
ei qui jurat, Cod. de bonis autoritate judic. possiden. &
utrobique Doctores, ac idea cum per comparisonem,
& purgationem contumacie decreti si revocatione potius
videtur dependere ab eius potestate, quam à judec.

81 Hæc tamen limita secundum Bartol. in dict. l. ante
sententiam, quam sequitur Abb. in dict. cap. cum ad
sedem, num. 21. versicul. sed tu limita, quando primum
decretem abforberet jura parti, idque non reparabile
per diffinittivam, ut contingit, quando index adjudicata
missio ex primo decreto fructus medi temporis, quod
facere potest, juxta textum in l. Fulcinivs, §. fin. ff. ex
quibus causis in possessionem eatur, & latè per eundem
Abb. in dict. cap. quoniam frequentes, ut lite non contestata,
qui ubi supradicta, in d. n. 31. alia exempla reddit.

82 Unum tamen est, quod quamvis contumaci ab hoc
decreto non licet appellare, à denegatione verò ejus
parti præsenti omnino permisum est, ita eleganter
Salgado de Protæc. Reg.

83

Tum etiam probatur, qui licet secundum decreto
tum sit interlocutoria, ut ex additione ad Abb. ubi pro-
xime litera. B. ad medium, & Paz loco supradicta citato n. 10.
ad fin. versicul. sententia interlocutoria. del secundo decreto, 35
tamen ejus damnum est irreparabile, quoniam missus
in possessionem ex secundo decreto, efficitur verus pos-
sessor, qua possessione mediante transfertur in eum,
ulicapiendi, seu praescribendi conditio, ut potius longum
durum decursum contra communem (que majus jus mi-
hi concedebat) resolvit cum aliis Paz supradicta, numer 93.
cum seq.

Cæterum, quia hic missus facit fructus suos secun-
dum glosam, Bartol. & cæteros communiter in l. si fi-
nit. S. Julianus, ff. de domo infelice, nam ratione vera
possessioni quam acquirit, fructus venient ex §. si quis
à non domino, in l. de rerum divisione, Paz ubi num. 97.
deinde, quia actor originarius efficitur reus, & reus
originarius efficitur actor, quod est non modice. &
magno utilitas, ut probat text. in §. commodum, in l. si
de indicis, l. is, qui destinavit, ff. de rei vindic. & in
specie Panormit. in dict. c. quoniam frequenter, §. in
alii, num. 4. ut lite non contestata, quapropter si missus ex
secundo decreto super proprietate tantum tenetur re-
pondere, & conveniri, non autem decreto super pos-
sessione, ut expressè probatur in dict. §. in alii, licet
in aliquibus casibus non solum super proprietatem, sed
necc etiam super proprietatem, quos congesit Gondiz de
Paz ubi supradicta, nu. 10. cum sequentibus, ideoque cum
secundum decretum continere dicatur damnum irre-
parabile, & facta contumaci nullo iure speciali dene-
gatur appellatio, quid mirum, ut iure communis uta-
tur, secundum legem communem ff. de appellatio, reci-
piens, & Concilium Trident. seccione 24. de refor-
matione, c. 20. & ea quæ latius congesit in c. 1. supradicta
haec 2. part. à princ.

De vero autem contumaco aliud est sentendum,
enimvero is nullo modo appellat; quia absolute sibi
denegatur audiencia à jure: l. post editum, 73. §. fin.
ff. de judicis, l. confusu, §. fin. ff. de appellat. l. C. quorum
appell. non recipi. cum aliis supradicta, & quia sibi
non admittitur, ut supra dixi, ut conflat in dict. §.
fin. ibi, absentem condemnatum, &c.) & in l. con-
temnatus c. l. junct. l. 1. ff. de rej. jud. ibi, quod condemnatione,
V 3 vel

vel absolutione contingit; &c.) & quod dicitur in rubrica de re juri. & alius locis, qua continet plenum iuris prejudicium tam in possessione, quam in proprietate, ergo multò magis idem firmandum est in lectione decreto, ubi non plenum prejudicium, sed tantum respectu possessionis, & fructuum, & aliorum, qua dictum reservato sibi iure super pro parte, ut indec. 1. quoniam frequenter §. in aliis, ibi, verus constituer possessor, super proprietate dumtaxat, adverze, parti defensione legitima reservata, &c.) & in specie quod 87 verus contumax a sententiā secundi decreti non audiatur appellans; tenuis ex mente aliorum Abb. Panormi, in dīl. cap. cū ad sedem num. 31. verific etiam in quantum dīl. §. ubi idem intelligit, & recte in latitante, quia vero contumaciam aequiparatur, idemque extendendum ad eum, qui procuravit, ne citatio perveniret ad ejus notitiam, ut si quis latitavit, vel aliter se absentiavit hac de causa, qui pariter pro vero contumace habetur, secundum Alexand. in dīl. §. fin autem reus, ver. quinto quinta conclusione, &c. & per ea quae habentur in clement. 1. ut lice pendente, & in specie firmat Mattrani, de ordin. jud. 6. part. titulus de appellat. n. 279.

88 Attende tandem pro hujus articuli perfectione, quod licet iudex à quo non teneatur vero contumaci deferre, etiam ex excusatione allegat, non tam præcluditur ei via, quin possit ad superiorē confugere, & allegare causam sua excusationis, & probare, se non esse verum contumaciam, & si coram eo de vera causa excusationis doceat, iudex superior ipse revocat attentata post appellacionem, non aliter, ut docet Salicet. in l. generalit. num. 7. ad fin. Cod. de rebus creditis, & jurecand. Videndum item in l. properandum, §. cum autem. Cod. de juri iuris, & Abb. in dīl. c. cum ante funde 89 refit. Ipoli. Plura etiam alia circa hunc articulum, an verus contumax appellans audiatu lateat per Gregorium Lopez in libro 9. titulo 23. part. 7. gloss. ubi dicit, hunc rigorem non servari in curia Romana, allegans ad id decisionem Rotae 364. in novis, (Quam ego in meis non iuveni) reperio tamen decisionem 49. in novis titulo de appellat, quae ad unguem approbat nostram doctrinam contrariam Gregorio, nec de adverso Aylo mentionem facit, imò fornis ea procedet de jure canonico, quia magis odit, & abhorret contumacia, inobedientiam proximam, ex iuribus vulgaribus, & titulis de sententia excommunicationis, & de dolo & contumacia.

90 Ex hoc capite denegate audientia fluit, iudicem vim non facere appellanti, ed quod ipsum rejecti, in iudicio, nec admittit agentem sine interesse, quoniam iste de milio modo auditur, si credimus authoritati diligentissimi Tiraquelli de retral. lignag. §. primo. gloss. secunda. n. 1. ex l. Paroni. §. fiduci commissariam, ibi, secundum quae Angel. Alexand. ff. ad Senatus consil. Trebellian. & gl. de legaturis cum sequitur ff. de condicione farriva. I. qui fundum ff. locuti. l. fin autem. §. si homo. ff. de rei pind. l. si quis ex arguitariis, §. ex hoc ed. ito. & ibi Alberic. ff. de edendo, l. §. reus ubi notatur, & eodem per quemdam erit, Bartol. in l. finis, §. ante omnia 2. nota. ff. de paliis. Petr. Acharren. & consil. 119. pluribus post principi & obique Doctores, & mil mirum, nam quando desinat sibi interesse definit & hinc competenter procuratorem, mandat actio, ff. mandati, l. si servus, ff. de conditione farriva, l. si ex conuensione, & ibi Alexand. & Philippus Decius, ff. de paliis.

91 Super hoc tamē distinguuntur Bartol. in l. qui autem, §. illud. ff. si quis autem quod maximè procedit, cum etiā excusat sine interesse, audientia denegatur quoque, & ille a quo §. si de testamento, ubi Alexand. in princip. ff. ad Trebellian. qui liberis, in ff. de bonorum poss. yōne secundum tabul. Angel. in lessius verific quinque, & ibi etiam Alexand. columnā 2. verific. & subdit. ff. de acquir. possessione, idē Alexand. & Philippus Decius perturbet,

in dīl. excommunicatione. Decius consil. 18. vīsa col. 3. verificulo in quarto. Doctores ubique, quod propemodū generale est, ut nemo auditur sine interesse, ut firmat Tiraquell. proximo loco citatus, quia nemo sine actione experietur, ex iuribus vulgaribus.

Et in specie, ut illius, cuius non interesse, non recipiat appellatio, probat text. in l. 1. non solent audiiri appellantes, nisi ii quorum interesse, ff. appellatio recipit. & in cap. cū inter de electione, & quod aliqui actu, vel litig se opponens non audiatur sine interesse, probatur in cap. veniens, et secundo, verificulo cum igitur, de testi. quod & volvere Immola, Joannes Andreas in cap. super his, in verbo, excludatur, de accusatio. Petrus Anchazarus consil. 297. officiarius columnā 4. verific. & ergo videtur, & Paul. Calstren. in l. 2. col. 1. verificaverit casus, Cod. de editio divi Adrian. & Tiraquelli. in d. tractatu de utroque retractu. §. 1. num. 51. ubi aliqua exempla reddit rei illius.

Pariter etiam, & ex eodem capite audientia de 93 negatae infertur, ut iudex nullam violentiam commitat, circa appellacionem interpositam ab eo, qui convenit actione ad exhibendum, iusta tit. ff. ad exhibendum, condemnatur rem exhibere, quamque rem facultatem habens, exhibendi, & propterea ad id cogi præcisē potest, nec appellans audiendum est, ita ex Bartol. 94 in l. creditor, §. jussus, ff. de appellat. ubi etiam Joan. de Immola colum. fin. & Angelus, tenet & firmat Gregor. Lopez in l. 9. titul. 27. part. gloss. 6. licet aliud sit dicendum, quando condemnatur ad interesse, è quod rem exhibeat, nam tunc ejus interesse, scilicet respectu, procedere possit appellatio, ut tenet Immola, & Gregor. citat jam, & probatur in dīl. 9. de qua nos supra latius diximus, & de ejus ratione, & theoria supra, in cap. 7. ad fin. hac 2. part.

Hinc etiam fluat, ut iudex vim non faciat, si non defterat appellacionem emisse a compulsione, & præcepto eius, ut iuret de calunnia, ex his quae diximus hac 2. part. in cap. 2. a. num. 163. cum sequentibus, cū ad hoc tam actio, quam reus omnino, & in omnibus causis juramentum praestandum tenetur, secundum juris distinctionem, & præcepta, l. 1. ibi, in omnibus causis; &c. cum omnibus legibus sequentib. Cod. de jurejuran. proper. calum. dando, & carceris titulus in ff. & decretalibus concordantibus, nequit enim appellari ab actu, quod sit secundum juris dispositionem, & præcepta, nec a iudice exequente, ut latius probavimus nuper *hoc codem capite*, ex his quae colliguntur ex Doctoribus protinus citandis.

Aliud autem determinandum est, circa appellacionem interpositam a sententiā diffinitiva, contra contumaciter recusantem hoc juramentum præstare; nempe, contra actorem, ut actionem perdat; contra reum vero, ut pro confessio habeatur, iuxta text. in l. 2. §. quid si alios, ubi Doctores, Cod. de jurejuran. proper. calum. dando, nam tunc audientiam non censeat denegant appellanti hoc easu, docet gloss. in l. creditor, §. jussus, ff. de appellat. per text. ibi, quam sequitur Bartol. 1. eodem, defendit Salicetus in dīl. §. quid si alios, verific. queror ab huiusmodi sententiā, &c. ex autoritate Jacobi de Arezzo, quem ibi allegat, ubi notator communiter, quod & ipse Salicet. intelligit, & bene in l. 1. nu. 2. Cogitorum appellations non recipit dummodo suam contumaciam condemnatus excusat, alias autem omnino censeatur sibi appellanti audientia negata, quod & ipse libenter admittit.

Deinde ad hoc capitulum conferit illud quod Faber 97 tractat, in §. reiunio in institut. de interd. num. 29. & Jacobus Menoch. in tract. etiā de reiunio, posse rem a. 3. quest. 97. num. 8. 19. affirmantes, quod si contra quem latita est sententia, quia alium turbavit in possessione, præstabilit cauionem, mōlestiam se amplius possesso non facturum, qui nihilominus adhuc possedit rem perturbet,

perturbet, afferensque se nova ex causa possidere, atque ita venit illi possessioni incumbere, in quo nullo modo audiendum esse hoc allegare, probant Faber & Menoch. jam citati; reddentes rationem, nam sententia, quae pro possesso turbato latra est, futuram turbationem, ad quam se referit, prohibetur dicitur, possessoremque tuerit, ei vim fieri vetat, atque silentium quoque perpetuum adversari imponit, c. p. licet caylam, de probacionibus, frustratoria, & iniuriosa, falsaque & elatoria foret; si nova vis, aut conturbatio permittere: alia etiam rationes adducunt, ad idem, ciuitates etiam l. si quis reum, l. si te, §. si quis fundum, ff. de exceptione rei judic. iusta suum verum sententiam. Est igitur secundum eos in hoc casu conclusio dicenda, quod iste qui succubuit, donec vivit, compescetur à mortalia nec agendo, nec excipiendo audiatur: ad quod etiam facit, quae *Jurp. de impositione perpetui silentii* dixi, quod uno modo declarat Menoch. ut haec doctrina non procedat, cū elatio multo tempore, hic hac exceptione uteretur, cuius probationem param, & in promptu habeat, offeratque. Quo supposito, nec predicto casu appellacionem emissa deferre iudex cogetur, cū in touti audientia denegetur ei.

98 Ex hujus capituli principali doctrina, idem inferre poteris ad dispositionem text. in cap. Romane 4. in ordine de appellat. ubi in negotio denegetur audientia ei, qui appellacionem prosequitur non est, intra tempus, & terminum à jure præstitum ad prosequendum, ibi, & à causa cedidisse videatur nec amplius super eodem negotio audiatur ipse appellans, &c. ubi Franch. & Doctores.

99 Inferri etiam pariter potest ad id, quod dicit Marant. ordine judicio, 6. part. de laudatione, 4. membr. n. 5. folio 399. ubi per l. fires. ff. de evictiōnibus, & doctrina Baldi in l. 1. colum. 2. Cod. communia de legatis, scilicet, quod conventus super aliqua re, si volunt laudare auctorem auctori sui, ut sibi de evictione tenetur, non debet audiiri, nisi certissimi sibi actio per suum auctorem contra illum, ad quam cessionem facienda cogi potest auctor, quia sibi non nocet ex l. creditore, ff. de evictiōnibus, ut per Marant. ibi, qui bene de materia laudationis in iudicio tractat.

100 Inferri etiam potest ad legem Regiam 2. tit. 17. lib. 4. recipitat. & l. 2. titul. 15. lib. 3. ordin. ubi laissimē verbis, no sea oido despues, quibus iuribus probatur hodie in nostro regno partem dicere volentem de nullitate sententiae post sexaginta dies, non esse audiendum, ut in dīl. titul. ibi: T si en los sefanta dias no lo dixerere, no sea oido despues sobre esta razon, &c. ut scilicet a iudice facta repulsiōne ejus non admittatur appellatio, nec supplicatio.

101 Cujus etiam est farina, ut qui terminum sibi ad aliquid faciendum præsumbit labi permittit, censemur renuntiare, & non potest nec agendo, nec excipiendo audiiri, ut loquens de præfixione termini ad dicendum de nullitate, tradit Joan. Cephal. in consil. 201. n. 4. lib. 2. & consil. 202. n. 18. eadem lib. 2. Caffiad. decif. 4. in attenuatis de delationibus, nu. 5. Veltius in praxi Romane Cur. lib. 8. cap. 4. n. 21. annot. ad Egid. nu. 108. Lancelotus Robertus de attenta 2. part. c. 12. limit. 19. per totam, & cap. 18. a. num. 98.

102 Aliam etiam causam, quo audiencia denegatur videatur, perlege apud S. Congregationem Concili Trident. super cap. 18. de reform. sessione 24. loquens de oppositionibus in his verbis inquit: Alius non descripuit ne tens, admittit ad examen jam peractum, sed beneficiū nondum facta collatione, non est audiendum, nec si non est factum examen, sed terminus tantum lapsus, non est admittendum cum descripiti. De eius materia vide latissimē per Nicolaum Gare, de beneficiis. 2. tomo. 9. part. cap. 11. nu. 102. & suprad. a. nu. 200. ubi lat. folio 137. & vide Barbos. in remissione. ad dīl. cap. 18.

103 Idem pariter operatur illa clausula sub his verbis concepta (nulla exceptione, vel oppositione, &c.) qui-

bus

bus sublatam esse appellationem affirmat Ruginell.
traclat. de appellat. 2. versiculo duodecimo quero, sequitur Scaccia de appell. d. quæst. 17. lim. 1. n. 38. & à n. 43. ubi latè prosequitur Gratian. in discept. forens. tomo 1. c. 4. num. 9.

109 Quibus & finitima est illa clausula (remota sit omnis querela) vel (non possit querelari) quibus verbis sublatam censeri appellationem, affirmant omnes, Dicius in d.c. personas, nota 4. in fin. 7. de appellat. Lancelot. Robert. de attenta. 2.p.c. 12. limit. 3. nu. 4. Ruginell. de appellat. d. 9. gloss. 2.n. 3. quos referunt sequitur Scaccia d. 9. 16. limit. 1. nu. 35. Hieron. Gonzales in reg. 8. de men. gl. 9. in annot. 218. Casar Contard. in d. Lunica. in notabilib. sub num. 23. Cod. si de mom. possit fuerit appellat.

110 Et predictis addit illam clausulam (non admittatur eius defensio) seu (non possit se defendere) quia his verbis evidenter appellatione sublatam censetur, Ruginell. tract. de appell. §. 9. gl. 2. num. 9. vers. 6. Scacc. de appell.

111 q. 16. lim. 1. n. 4. ex eo, lata appellatio est species defensionis, ut illi probant, l. 1. ff. de appell. c. cum speciali. 61. §. porrò de appell. Biffinger. decisio ultim. nu. 3. de appell. Socin. consil. 39. capio primum, num. 9. lib. 4. Alexand. consil. 113. viso themate, num. 1. lib. 5. Maran. in specul. 6. part. verbo & quandoque appell. nu. 247. fol. 496. Philipp. Franc. in rubric. de appellat. nu. 24. versiculo sed ramen debitur. Albert. tractat. de statu, lib. 4. qu. 53. num. 3. & num. 4. tom. 2. fol. 74. Abb. in rubrica de appell. sub num. 7. Felin. sub num. 3. Franc. in cap. pastoralis, qu. 4. num. 20. de appell. Rebuff. tract. de appell. in prefatione, num. 84. Ergo sublatu genere defensionis, ejus species sublatam intelligitur, ut dicunt Scaccia & Ruginel. locis citatis.

113 Et convenit illa clausula (sine aliqua censura, & oppositione) quibus verbis sublatam esse appellationem, scribit Ruginell. tractat. de appellat. §. 9. gloss. 2. sub nu. 17. sequitur Scaccia de appell. 16. lim. 1. num. 53. & licet Rugin. d. n. 17. versiculo decimam; dicat, idem est, quando dicitur (ad satisfactionem condignam faciat observari, &c.) ego multo dubito, null illa clausula sit apposita, re jam judicata.

115 Altera clausula erit, nempe (liberè procedatur) vel (liberè facias, &c.) quia ex maxima efficacia, & natura hujus dictio[n]is liberè (de qua nos latè egimus loco modò citato) inter alios ejus effectus hic non minor est, ut tollat appellationem à dispositione, cui adiudicatur, Bald. & Anton. de Butrio, in c. irrefragabili, in princ. de offic. ordin. lli. in l. si filium 19. sub nu. 9. vers. secundum facit, C. de inoff. testam. & contra Franc. contrarium tenentem in rubrica de appellat. numero 26. versiculo sed quid si, dicentemque licere appellare, ubi subficit justa causa appellandi, insurgit Decius in c. 1. num. 77. vers. nam dicit eorum, de scriptis, Ruginell. tract. de appell. §. 9. gloss. 2. num. 11. & 12. quæ sequitur Scaccia de appellat. 16. limit. 1. nu. 41. & 42. Hieron. Gonzal. in regul. de mensib. & alter. gloss. 53. num. 11. & per text. in c. cum in cunctis, s. cum verò, text. in cap. extirpanda, §. qui verò, eodem titulo, & in eorum interpretationem, & declarationem exactissimi de nature hujus clausulae, & dictio[n]is (liberè) egimus in fr. 3. part. cap. 7. à nu. 22. versiculo secundo, & pro hac mea opinione, ubi de privatione beneficii incompatibilis appellatione non obstante tractavi.

116 Nec est ferendus Scaccia ubi proximè, dum videtur innuere, hanc clausulam tunc habere hunc effectum tollendi appellationem, quando alia supradictis, vel dicendis ei adiudicatur, sed fallitur: quoniam virtus, & natura praefata dictio[n]is (liberè) de per se magna est adductis per nos d. cap. 7. & doctores citati: & quia tunc jam non ei, sed potius clausulae adiecta attribueretur effectus.

117 Paritur etiam clausulam (absque lite fiat restituatio)

intelligitur sublatam appellatio. Bald. & Bessius, quos citat, & sequitur Contard. d.l. unica notabilibus, nu. 22. & quod verba (sine lite) importent, quod sequitur declaratio[n]e judicis, nulla detur appellatio scribit Corneus in decif. Lucen. 193. in causa N.n.2. in fin sequutus Bald. consil. 330. l. 1. Scac. de appellat. quæst. 16. limit. 1. n. 34. Ruginell. tract. de appellat. §. 9. gloss. 2. 118 q. 16. num. 46. ubi etiam de his verbis (sine lite, & litigio) ut tollat appellationem, tollit teste Carpan. ad statu. Mediolan. ad causas crimin. c. 368. num. 9. Cornaz. d. decisione 193. num. 3. quod idem important verba (procedatur de plano) Cels. Ugon. tract. de claus. num. 8. fol. 495. Redoantra tractat. de spol. Eccles. q. 11. lim. 17. tom. 14. fol. 253. & de clausula (sine te, statim & ex officio) idem dicit Lancelot. Robert. de attenta. 3.p. c. 28. num. 69.

Similiter etiam clausula (suo libero arbitrio committimus, &c.) importat appellationis prohibitionem, quia à judge habente librum arbitrium, non liber appellari. Felin. in c. super his, el. 1. num. 8. & sequentibus, & quod hæc clausula (procedat de facto) tollat appellationem, tenet Scaccia ibi nu. 64. Bald. 120 consil. 330. statuo caveretur, sub nu. 7. lib. 1. Anguis. consil. 76. de trib. n. 12. & seq. lib. 1. Cornaz. dicta decif. 193. in causa sub n. 2. versic. 1. quæ, Ruginell. tract. de appell. §. 9. gl. 2. 1. n. 66. Ex ha communiter tenent Doctores, quia clausula (procedatur de facto) excludit item, & sic non excluderetur, si admitteretur appellatio.

Et eodem modo clausula (super quo conscientiam tuam oneramus) que omnino tollit appellationem. Franc. in rubr. de appell. num. 11. Felin. in c. super his, num. 15. lim. 4. de accus. fall. 13. Nicell. tract. de concord. glossa concor. 6. fall. 22. nu. 6. tom. 18. fol. 193. Rebuff. tract. de appell. art. 3. gloss. unic. num. 2. & 3. Tiraquell. de retract. ligatori. §. 4. gl. 1. nu. 11. Gregor. Tolosa. tract. de appell. lib. 3. c. 15. nu. 1. & seq. fol. 347. Marquess. de commiss. cap. 6. nu. 53. & 55. fol. 74. Lancelot. tract. de appell. 2. part. 12. limit. 10. versic. 1. & sequentibus, 123 123 num. 10. Ruginell. tract. de appell. §. 2. c. 2. num. 67. versiculo dabitur appell. abfque eo, quod teneatur jurare iudex, quod in sua dicta conscientia, prout de stylo testatur Gregor. Tholosa. de tractat. de appell. lib. 3. c. 15. n. 5. mer. ego dubito, quem sequitur Scacc. de appell. quæst. 17. lim. 15. sub n. 8.

Ac iterum verba illa (mox, statim, protinus, incontinenti, illico, confestim, sine mora, sine intervallo, sine protractione) ut quolibet istorum verborum sublatam esse appellationem, scribit Ruginell. tractat. de appell. §. 6. gloss. 2. quæst. 18. num. 49. ubi mirabiliter de his clausulis, & aliis omnibus, quem sequitur Scaccia de appell. quæst. 16. limit. 59. ubi num. 61. de verbo, celebrer, five aliis similibus, quea celeritatem desiderant, quea excludunt appellationem, ut ex Castro, & aliis, refert, & sequitur Ruginell. ubi proximè, quæst. 17. n. 48. Bald. consil. 330. statuo caveretur, sub n. 7. lib. 1. Cornaz. in Lucen. decisione 193. in causa N.n.2. versic. 1. quæ, & d. 4. & nos vatis locis diximus, præsumtum in-

fr. 3. p.c. 11. de devolutione, versiculo rursus, & ad idem plura jura n. 24.

126 His addit clausulam in rescripto appellationem ap[positam], nempe (parvis literis, parvo judicato sine prejudio legitime executions) quæ tunc solent apponni, quando sumus in casibus merentibus executionem, a quibus est appellatum per condemnatum, quia ejusdem clausule virtute conservatur judicis inferioris jurisdictio, quia quidem licet post ad executionem effectivam deveniri, non obstante appellatione, abique reatu attentati, de quibus clausulus latè Marcella. de comm. 2. part. c. 5. de commissione appell. n. 12. Hieronymus Gonalez in reg. de mens. gloss. 9. in annota. à n. 221. & 237. ubi latè, & optimè post plurimos, quos citat, de his etiam vide Scacciam tractatu de appell. q. 19. rem. 1. consil. 4. n. 9. & q. 19. rem. 2. à n. 71. cum infinitis seq. usque ad 129. & idem in q. 17. lim. 6. memb. 7. n. 22. & 142. & seqq. & limit. 9. nu. 51. & nos etiam diximus in fr. 3. part. cap. 2. à num... & alii locis, amplissime Mareco. var. resol. l. 1. cap. 86. & c. 87. per totum.

127 Quid autem erit dicendum de clausula (super quo adhibeas consilium sapientis) vel (pronuntias secundum consilium sapientis) an à sententia late de consilio sapientis licet appellari, omnes tamen affirmant; dubitant tamen, quando partes consentiunt ut feratur sententia secundum consilium sapientis, & Nicell. de concord. gl. concord. g. fall. 11. num. 45. tomo 1. fol. 192.

128 negativat amplexitatem, sed contraria opinio verior est, secundum B. in l. 1. §. quæst. 16. quæst. 17. in fin. 7. & ibi Alexander. in addit. ff. de appellat. idem Bartol. in l. ex consil. sub n. 3. ff. eodem, in l. si convenire, versus finem; n. 5. ff. de judic. Abb. in cap. causam que, n. 4. Felin. n. 2. versicu[n]d non prohibetur, de sententia, & re judic. Franch. in c. intimatio, n. 11. in fin. & Decius n. 19. de appell. Catal. tractat. de syndicatu, num. 165. versiculo primus, tomo 7. fol. 359. Socin. consil. 24. vñs, ac diligenter, sub n. 1. ubi de communis testatur, qui etiam loquuntur, quando consultor de consenso partium sit electus. Nicell. tract. de concord. gl. concord. 6. fall. 73. sub n. 119. fol. 195. de communis testatur Alex. in d. si convenire n. 13. Marguelian. tr. de commissio appell. pen. super divers. capi. c. 28. n. 46. fol. 302. latè Pac. Scal. tr. de consil. sapienti. 4. cap. 15. tomo 3. p. 1. fol. 349. Ruginell. tract. de appell. §. 2. c. 3. nu. 220. & etiam pars expresse consenserint, de flando sententia ferendis de consilio sapientis, qui adhuc datur appellatio, latè post alias Pac. Scal. ubi proximè, l. 4. c. 13. tomo 5. p. 2. fol. 349.

129 Quod fallit nisi parti promisisti,flare consilio sapientis, qualecumque sit Bald. in l. tale pactum. §. qui provocavit, col. 1. versic. item ex prædictis, ff. de paciis, Franc. nec intimatio, fin. n. 11. & Decius n. 20. de appell. Alex. in d. si convenire n. 13. de re jud. Felin. in c. causam que, n. 2. de re jud. Nicell. de concord. gl. concord. 6. fall. 142. Catal. tr. de syndic. n. 109. fol. 360. facit doctrina Lanceloti de attenti appellat. pend. ampl. 2. n. 14. & 15. & Ruginell. de appell. §. 9. gl. 1. c. 1. n. 25.

130 Fallit secundum, quando relatio consultoris, seu consilio sapientis sit facta de voluntate partium; scilicet, quando partibus esset apertum votum, seu sententia, vel eis esset notus ejus tenor, & nihilominus consentiunt, ut index sententia ferat secundum illud consilium, quia tunc non poterit appellari, Scal. tr. de consil. sapienti. l. 4. cap. 19. versic. ceterum si hæc sententia, tomo 3. p. 1. fol. 305. & semit Socin. consil. 24. sub n. 4. versic. quea concluſ. 1. Catal. tract. de syndic. sub n. 168. ibi, certe si partes, tomo 7. fol. 360. & ita esse intelligendum. Nicell. de conc. gl. 6. fall. 73. n. 119. fol. 196. dicit Scaccia de appellat. q. 17. lim. 12. n. 12. seqq.

131 Erat lapidatio declarata, ut à pronuntiatione, qua committitur causa consilio sapientis, à tali pronuntiatione affirmativa non efficit appellatio, secus à pro-

nuntiatione negativa, putà; causam non esse commitendam consilio sapientis, quia tunc posset appellare, optimè Scal. tr. de consil. sapl. 3. c. 1. versic. præterea quod magis est, qm 3. p. 1. fol. 342. Ruginell. tr. de appell. §. 2. c. 3. n. 19. fol. 84. Scac. codem tract. qu. 17. lim. 12. n. 14. & 15. ubi fecus dicit post Scal. à gravamine informatione puncti remittendi.

Quas quidem clausulas omnes haecens dicas in discursu hujs capituli digito ligatas habe, quia passim defervere ad plurimum jurium poterunt, & dispositio[n]um interpretationem, & declarationem, prout & per nos videbis in discursu hujs tractatus.

Illiud non omittam, quod coniunctudo potest inducere, ut sententia aliquo casu de jure communi non privilegiata possit exequi, appellatione non obstante. Antoni. Aug. decif. 3. l. 1. Marecot. var. resol. l. 2. cap. 64. à n. 16. latius de hac re egimus infra, hac 2. p. c. 13. à n. 276. cum seqq.

CAPUT IX.

A compositione, seu diffinitione, quam facit Ordinarius Ecclesiasticus in controversia super præcedentia in processionalibus, tumulandis defunctis, confraternitatibus & similibus actibus; appellatione emissa; & an si non deferatur, violencia fiat.

SUMMARIUM.

1 Controversie in processionalibus, & similibus actibus componuntur per judicem Ecclesiasticum, appellatione non obstante.

2 Controversie ortas in confraternitatibus tam laicorum, quam clericorum, potest componere Ordinarius Ecclesiasticus, appellatione non obstante.

3 Actiones spirituales sunt ordo incedendi in processionalibus, ferendis Crucem, & similia.

4 Argumentum de preparatoriis ad preparata valet.

5 L. exequitum ff. de ulfufruct. & ejus remedium mulum consonat dispositioni Concil. Trident. sess. 25. cap. 13.

6 Compositio controversiarum ex Concilio Tridentino provenit ex mero judicio officio inter contendentes, sed debet esse potiori loco, armisque defendantibus suam quasi possessiōnem.

7 Compositio ex Concil. Tr. controversiarum durat pro illo instanti, dum lis sine capitio, si incepit da dicitur, tam super possessiōnem, quam super proprietate.

8 A compositione per Ordinarium facta controversiarum juxta Trident. appellationi non deferens vim non facit.

9 Compositio controversiarum ex Trident. magis est actus extrajudicialis.

10 Dicito (Controversas) verificatur in extrajudicibus.

11 Compositio controversiarum justa Trid. nullum requirit libellum.

12 Compositio controversiarum secundum Concil. Trident. non requirit judicialem informationem, sed extrajudicalem, partibus ad id non citatis.

13 Extrajudicialis actus non recipit appellationem.

14 Compositio controversiarum in processionalibus, tumulandis defunctis, & similibus celerem expeditionem desiderat.

15 Compositio controversiarum ex Trident. debet fieri brevi manu, summarie, ne strepitu & figura judicij.

16 De quantum clausulari natura qui videnda, rem. 17. Com-